

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 40/2005
27.5.2005

Asia Korvausvaatimus

Korvausvaatimus

Yliopisto on veloitettava maksamaan X:lle valtion virkamieslain 56 §:n nojalla korvauksena 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus, koska yliopisto on nimittänyt hänet määräaikaisiin virkasuhteisiin ilman valtion virkamieslain 9 §:ssä säädettyä perustetta.

X on ollut yliopiston palveluksessa erilaisissa pätäkissä 11.5.1995 lähtien ja yhtäjaksoisesti 1.3.1997 alkaen aina 31.12.2003 saakka oikaisuvaatimuksesta ja sen liitteestä lähemmin ilmenevissä virkasuhteissa.

X aloitti 1.3.1997 uudestaan työskentelyn lääketieteellisen tiedekunnan neurokirurgian tutkimusyksikössä ja työskenteli täällä 31.8.1997 asti. Edellinen työskentely oli päätynyt 31.3.1996.

Työskentelyn teknillisen tiedekunnan sähkötekniikan osastolla (1.8.2002 alkaen sähkö- ja tietotekniikan osasto) X aloitti 1.9.1997 informaationkäsittelyn laboratoriossa. Hän toimi tutkimusapulaisena 31.10.1997 saakka LYRVI-projektissa ja 1.11.1997 nimikkeeksi vaihtui assistentti. Tämä myötä hän sai tutkimusprojekteissa työskentelyn lisäksi hoitaakseen DSP työt -kurssin pitämisen. X piti näitä kurseja perusopiskelijoille tehtävänimikkeestä riippumatta vuoteen 2003 saakka. LYRVI-projektin jälkeen hän jatkoi työskentelyä TELESCREENS-projektissa ja tämän jälkeen ISAAC-projektissa. X oli yhtenä työntekijä näissä projekteissa. X vapautettiin projektityöskentelystä keväällä 2001, mutta hänen opetustehtävät jatkuivat tästä huolimatta.

X oli työssäoloaikanaan kaksi kertaa vierailevana tutkijana Yhdysvalloissa yliopistossa kesinä 2000 ja 2001. X:n palattua ensimmäiseltä vierailultaan syksyllä 2000 tehtävänimikkeeksi vaihtui yliassistentti. Tehtäviin lisättiin tentinvalvontojen järjestäminen. Lisäksi lukuvuonna 2002-2003 X toimi lisäpalkalla noin 60 opiskelijan opettajatutorina.

Yliopiston lähdettyä mukaan tietotekniikan diplomi-insinöörin tutkintoon johtavaan muuntokoulutusohjelmaan X piti ylimääräisenä opetuksena kursseja ajalla syksy 1998 - kevät 2000. Kurkseista maksettiin erillinen korvaus, mutta niiden pitäminen liittyi X:n hoitamiin assistentin ja yliassistentin virkasuhteisiin.

Opinnäytetyön puolella X teki diplomityön LYRVI ja TELEScreens -projektien kanssa samaan aikaan siten, että diplomityö hyväksyttiin kesällä 1999. X haki syksyksi 2000 jatko-opinto-oikeutta teknilliseltä tiedekunnalta. Tohtorin tutkintoon vaadittavat kurssit hän sai suoritettua loppuun samana vuonna, koska hän oli suorittanut ne suurimmaksi osaksi pitemmällä aikavälillä jo ollessaan perustutkinto-opiskelija.

X hoiti yliassistentin tehtäviä yhdeksän perättäistä määräystä 31.12.2003 saakka ja viimeisen määräyksen päätyttyä kaikki X:n työtehtävät jaettiin muille. Toinen henkilö nimitettiin jatkamaan yliassistentin virkasuhteessa.

X:n nimikkeen vaihtuminen informaationkäsittelyn laboratoriossa saamista eri määräyksissä ei ole vaikuttanut hänen työtehtäviensä sisältöön, vaan työtehtävät (projektit ja opetus) jatkuivat samanlaisina nimikkeen vaihtumisesta riippumatta. Myöskään avoimien virkojen hoitaminen ei ole ollut väliaikaista, vaan tehtävät ovat aina kaikissa tapauksessa olleet pysyviä. Viimeiset kolme määräaikaaisuutta koostuvat täysin saman tehtävän hoitamisesta.

Korvauksen määrään vaikuttavina tekijöinä on otettava huomioon seuraavat seikat:

- yli kuusi vuotta kestänyt yhdenjaksoinen palvelussuhde,
- työllisyystilanne teknillisellä sektorilla on näinä vuosina huonontunut,
- työnantaja pätki ketjutettuja määräaikaaisuuksia tarpeettomasti.

Asia käsittely ja selvittäminen

Yliopisto on antanut vastineen. Perustetta valtion virkamieslain 56 §:n mukaiseen korvaukseen ei ole.

X on aloittanut opinnot tietotekniikan koulutusohjelmassa syksyllä 1990 ja konetekniikan koulutusohjelmassa syksyllä 1989. X:n virkasuhteiden perusteena on ollut tutkimusapulaisena ja tutkijana harjoittelu ja perusopiskelijan opinnäytetyön laatiminen, assistenttina kahden eri avoimen viran hoito ja yliassistenttina viransijaisuus. X:n kaikki palvelussuhteet vuoteen 1999 saakka liittyvät perusopintojen loppuun saattamiseen ja sen jälkeen jatkotutkinnon suorittamiseen sekä siihen liittyvän tutkimustyön tekemiseen. Tätä tutkimustyötä hän on tehnyt korvausvaatimuksessa mainituissa projekteissa. Lisäksi X:llä on ollut jonkin verran sivutoimista tuntiopetusta, josta on maksettu erillinen korvaus. Näin on voitu menetellä, jos kysymyksessä oleva opetus ei ole kuu-

lunut varsinaiseen työtehtävään tai assistentin/yliassistentin kokonaistyöaika (1600 tuntia vuodessa) on ollut täynnä.

Tohtorin tutkintoon tähtäävissä jatko-opinnoissa X ei vuosien 2000-2003 aikana ole edennyt. Näin siitä huolimatta, että X:lle on muun muassa yliassistentuurin aikana järjestetty vuosina 2000 ja 2001 kaksi palkallista tutkijavaihtokautta, yhteensä noin 6 kuukautta, Yhdysvalloissa yliopistossa tutkimustyön vauhdittamiseksi. Yliassistentin tehtäviin kuuluvan opetuksen suhteen opiskelijat ovat olleet palautteissaan tyytymättömiä. Näistä syistä X ei ole jatkossa edennyt viransijaisuuksissa ja vastaavissa tehtäväjärjestelyissä. Tämä ilmoitettiin hänelle jo hyvissä ajoin jo viimeisimmän viransijaisuuden alkamista maaliskuussa 2003.

Assistentin virat ovat yliopistossa jatkokoulutusvirkoja, joissa tehtäviin kuuluu tutkimus ja opetus. Assistentin virat täytetään aina määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi. X on valmistunut diplomi-insinööriksi noin 10 vuoden opiskelun jälkeen vasta 17.6.1999. Vaikka X on ollut vain perusopiskelija, hänelle on mahdollistettu opinnäytetyön laatiminen avoimena olleessa assistentin virassa. Näin on haluttu edesauttaa diplomityön ja tutkinnon valmistumista. Assistentin virkaan nimittäminen ei olisi ollut edes mahdollista puuttuvan tutkinnon takia. Jatko-opiskeluoikeuden X on saanut 6.9.2000. Yliassistentin virat ovat yliopistossa post doc -vaiheen virkoja, joihin vaaditaan soveltuvana jatkotutkintona suoritettu lisensiaatin tutkinto tai soveltuva tohtorin tutkinto. Myös yliassistentin virkaan kuuluu opetus ja tutkimus. Yliassistentin virat täytetään aina määräajaksi, enintään viideksi vuodeksi. X:llä ei ole ollut kelpoisuutta myöskään yliassistentin virkaan.

X:n korvausvaatimuksessaan mainitsema huonontunut työtilanne ei vastaa yliopiston kokemuksia. Yliopiston seudulla sähkötekniikan alan diplomi-insinööri työllistyy sähkö- ja tietotekniikan osaston kokemuksen mukaisesti keskimäärin kuukaudessa.

X on antanut vastaselityksen. Hän ei varsinaisesti aloittanut opinnäytetyön kirjoittamista neurokirurgian tutkimusyksikössä, vaan hänen aikansa kului tutkimusyksikön pystyttämiseen ja tutkimusprojekteihin kuuluvien asioiden parissa.

Aikaa 1.9.-31.12.1997 koskevan tutkimusapulaiseksi määräämisen perusteena oli opinnäytetyön tekeminen. Assistentin neljässä peräkkäisessä virkasuhteessa 1.6.1998 - 30.6.1999 X teki diplomintyötään ja osallistui tutkimusprojekteihin. Työtehtävät koostuivat pääasiassa tutkimus- ja opetustehtävistä. X sai opinnäytetyötään tehdessään vaikutelman, että projektit olivat tärkeämpiä kuin hänen opinnäytteensä tekeminen. Projektikokouksia järjestettiin säännöllisesti, toisin kuin opinnäytetyötä koskevia palaverieja. Diplomityö on opinto-suoritus, tutkimustyö on palkallista työtä.

X:n valmistuttua kesäkuussa 1999 hänen työtehtävänsä jatkuivat neljässä peräkkäisessä assistenttiniimityksessä ajalla 1.7.1999-31.8.2000 kuten aikaisemminkin, vaikka hän ei ollut enää opinnäytetyön tekijä eikä edes nimellisesti jatko-opiskelija. Silti hänen määräyksiään ketjutettiin ilman että työtehtävät tai edes tehtävänimike oleellisesti muuttuivat. Koska X oli valmis diplomi-

insinööri, hän oli tänä aikana muodollisesti pätevä assistentin virkasuhteeseen. Kimmoke vierailuun Marylandin yliopiston tutkijaksi kesällä 2000 tuli hänen puolisonsa puolen vuoden tutkijavaihdosta Yhdysvalloista. Kysymys ei niinkään ollut X:n ohjaajan tai yliopiston minkään erityisen tahon järjestelmällisestä toiminnasta nopeuttaa X:n valmistumista tohtoriksi tätä kautta. X sai lähtiessään ohjaajaltaan työmäärältään yhdelle henkilölle lähes mahdolloman ja selkeästi ylimitoitettun tehtävän.

X:n tehtävät eivät edelleenkään muuttuneet hänen yliassistentin virkasuhteessaan ajalla 1.9.2000-31.12.2003. Ainoastaan tentinvalvontavuorojen järjestelyt tulivat lisätehtäviksi. Assistentin nimike olisi kuvannut X:n tehtäviä tällöin paremmin, kun hänelle ei kuulunut sellaista luento-opetusta, jonka pitäminen on assistenttuurin ja yliassistenttuurin merkittävin ero. X:n työtehtäviin ei kuulunut minkäänlaista jatko-opiskeluun suoranaisesti liittyvää toimintaa eikä hänen opintojensa etenemistä seurattu. X ei ollut millään tavoin ohjauksen suhteen paremmassa asemassa sen vuoksi, että hän oli töissä tutkimusprojekteissa ja opettajana yliopistolla. Tutkimusprojektit ja opetus, johon X yliassistenttuuria hoitaessaan osallistui, olivat aiheeltaan sellaisia, etteivät ne vieneet X:n väitöstutkimusta eteenpäin.

X:n tutkimustyötä on hidastanut hankalat olosuhteet. Vaikeudet riittävien resurssien saamiseen ovat johtuneet siitä, että hän ei ole kuulunut mihinkään projektiin, vaikka hän kuuluikin tutkimusryhmään. X:lle on myös ilmoitettu, että hänet on vapautettu projektista yhteistyökyvyttömyyden vuoksi, mutta hänelle ei annettu yksityiskohtaisempia perusteluja asialle. Opiskelupuolella X:n jatko-opinnot eivät ole olleet pysähdyksissä. Hän on osallistunut useille jatkokursseille vuosina 2000-2003. X aloitti myös ylimääräisten jatko-opintokurssien suorittamisen. X:n myöhästyneistä opintosuorituksista ja kursien pitäjän tutkimuskiireistä johtuen merkinnät kursseista ovat tulleet vasta myöhemmin antaen sen kuvan, ettei X olisi opiskellut tänä aikana. Kaiken kaikkiaan X on edennyt jatko-opinnoissaan vuosien 2000-2003 aikana. Myöskään X:n saama palaute opettamisestaan ei ole ollut mitenkään erityisen huonoa muiden kurssien saamaan palautteeseen suhteutettuna.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovelletut lainkohdat

Valtion virkamieslain 56 §:n 1 momentin mukaan virkamiehellä, joka on ilman 9 §:n 1 tai 2 momentissa säädettyä perustetta nimitetty määrääjäksi tai ilman pätevää syytä toistuvasti peräkkäin nimitetty 9 §:n 1 tai 2 momentin nojalla määrääjäksi, on oikeus virkasuhteen virastoon päättyessä sen vuoksi, ettei häntä enää nimitetä tämän viraston virkamieheksi, saada virastolta vähintään kuuden ja enintään 24 kuukauden palkkaa vastaava korvaus. Pykälän 2 momentin mukaan korvausvaatimus on esitettävä virkamieslautakunnalle kuuden kuukauden kuluessa virkasuhteen päättymisestä. Saman lain 9 §:n 1 momentin mukaan virkamieheksi voidaan nimittää määrääjäksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi, jos työn luonne, sijaisuus, avoinna olevaan virkaan kuuluvien tehtävien väliaikainen järjestäminen tai harjoittelu edellyttää määrääjäksi virkasuhdetta.

Yliopistoasetuksen 9 §:n mukaan yliassistentin, assistentin ja apulaisopettajan virat täytetään määräajaksi enintään viideksi vuodeksi kerrallaan.

Oikeudellinen arviointi ja johtopäätökset

X on nimitetty ensin kolmeen perättäiseen määräaikaiseen virkasuhteeseen ajalla 11.5.1995-31.3.1996. Tämän jälkeen seuraava nimityspäätös on koskenut aikaa alkaen 1.3.1997. X:n virkamieslautakuntaan 7.6.2004 saapunut korvausvaatimus on aikaa 11.5.1995-31.3.1996 koskevien nimitysten osalta tehty korvauksen hakemiselle säädetyn kuuden kuukauden määräajan jälkeen.

Ajalla 1.3.1997-31.8.1997 X on nimitetty kolmeen peräkkäiseen tutkijan virkasuhteeseen. Perusteena nimityksille on ollut perusopiskelijan opinnäytetyön laatiminen.

Ajalla 1.9.1997-30.6.1999 X on nimitetty kahdeksaan peräkkäiseen virkasuhteeseen, ensimmäiseen virkasuhteeseen tutkimusapulaiseksi ja muihin virkasuhteisiin assistentiksi. Perusteena ensimmäiselle nimityksille on ollut perusopiskelijan opinnäytetyön laatiminen ja muille nimityksille tämän lisäksi viransijaisuus.

Ajalla 1.7.1999-31.8.2000 X on nimitetty neljään peräkkäiseen assistentin virkasuhteeseen. Perusteena nimityksille on ollut viransijaisuus. Virkasuhteet ovat liittyneet myös X:n jatko-opintoihin. X on kirjautunut jatko-opiskelijaksi vasta 6.9.2000, mutta hän on hakemuksensa mukaan suorittanut jatkotutkintoon liittyvät kurssit suurimmaksi osaksi pitemmällä aikavälillä jo ollessaan perustutkinto-opiskelija. Näin ollen jatko-opiskeluoikeuden saamisen ajankohdalla ei ole ratkaisevaa merkitystä arvioitaessa sitä, miltä osin virkasuhteet ovat liittyneet X:n jatkotutkinnon suorittamiseen.

Ajalla 1.9.2000- 31.12.2003 X on nimitetty yhdeksään peräkkäiseen yliassistentin virkasuhteeseen. Perusteena nimityksille on ollut viransijaisuus ja nimitykset ovat liittyneet jatkotutkinnon suorittamiseen ja siihen liittyvän tutkimustyön tekemiseen.

Virkamieslautakunta ei voi ottaa kantaa siihen, onko X:n opintojen ohjaus ollut asianmukaista ja onko yliopistolla ollut perusteltu syy olla jatkamatta X:n palvelussuhdetta uudella yliassistentin virkasuhteella hänen jatko-opintojensa loppuun saattamiseksi. Vaikka X on ollut lukuisissa peräkkäisissä määräaikaisissa virkasuhteissa yhteensä lähes kuuden vuoden ajan ja hänen työtehtäviinsä on jossain määrin liittynyt sellaisia tehtäviä, jotka eivät ole liittyneet hänen opinnäytetyöhönsä tai assistentin ja yliassistentin tehtäviin, virkamieslautakunta katsoo, että nimityksiin on ollut tehtävien luonteen ja viransijaisuuksien edellyttämät lainmukaiset hyväksyttävät perusteet.

Päätös

Virkamieslautakunta ei tutki X:n hakemusta aikaa 11.5.1995-31.3.1996 koskevien virkasuhteiden osalta. Muilta osin virkamieslautakunta hylkää korvausvaatimuksen.

Sovelletut lainkohdat

Valtion virkamieslaki 9 § ja 56 §
Yliopistoasetus 9 §

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Puheenjohtaja Heikki Jukarainen

Esittelijä Ismo Räisänen

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat puheenjohtaja Jukarainen sekä jäsenet Paanetoja, Äijälä, Jalava ja Komulainen sekä varajäsenet Koillinen, Lankinen ja Puttonen.